

29 mrt 2024 -07:01

Mechanisme ter voorkoming van foltering wordt opgericht

Vandaag werd in het Federaal Parlement een wet goedgekeurd die een preventiemechanisme opricht dat zal toezien op de menswaardige behandeling van personen die verblijven in plaatsen van vrijheidsberoving. Het preventiemechanisme zal opgericht worden binnen het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) en zal nauw samenwerken met gespecialiseerde instanties: de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG), het Comité P en het federaal migratiecentrum Myria.

Niemand mag onderworpen worden aan foltering of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen. Dit is een absoluut recht.

Mensen die verblijven in plaatsen van vrijheidsberoving zoals onder meer gevangenissen, gesloten centra of politiecommissariaten, zijn bijzonder kwetsbaar voor schendingen van dit recht. Daarom leggen internationale richtlijnen vast dat plaatsen van vrijheidsberoving regelmatig bezocht moeten worden om mensenwaardige omstandigheden te voorkomen. Met de oprichting van het preventiemechanisme maakt België werk van deze internationale verplichting.

Opdrachten preventiemechanisme

Het FIRM, en de gespecialiseerde instanties CTRG, Myria en Comité P zullen elk binnen hun eigen bevoegdheid regelmatig preventief plaatsen van vrijheidsberoving bezoeken. Ze kunnen alle plaatsen bezoeken waar mensen van hun vrijheid beroofd worden en die onder federale bevoegdheden vallen.

Op basis van deze bezoeken zullen ze (thematische) rapporten publiceren en aanbevelingen formuleren aan de bevoegde autoriteiten. Ze kunnen ook voorstellen en opmerkingen formuleren over wetgeving en zullen een jaarverslag opstellen dat openbaar gemaakt wordt. Het FIRM en de gespecialiseerde instanties maken werk van de nodige samenwerkingsprotocollen.

Het preventiemechanisme zelf heeft dus een preventief karakter en zal geen individuele klachten behandelen, maar wel structurele risico's op mensenwaardige behandeling identificeren en aankaarten. De gespecialiseerde instanties behouden alle bevoegdheden die ze al hadden voor de plaatsen waarover ze reeds controle uitoefenen.

Onafhankelijk mechanisme

Het preventiemechanisme wordt opgericht binnen het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM). Het FIRM is een onafhankelijke publieke instelling die waakt over het respect voor de mensenrechten en ervoor moet zorgen dat de overheid haar internationale verplichtingen nakomt. Het zal nauw samenwerken met de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG), het Comité P en het federaal migratiecentrum Myria. Deze gespecialiseerde instanties zullen de meeste preventieve bezoeken uitvoeren. Naast de afzonderlijke bezoeken elk binnen zijn bevoegdheid kunnen de gespecialiseerde instanties ook gezamenlijke bezoeken uitvoeren. De bezoeken zullen verlopen in lijn met internationale richtlijnen. Dit betekent dat de bezoekers vrije en onaangekondigde toegang hebben tot alle plaatsen van vrijheidsberoving. Ze hebben ook volledige vrijheid bij het kiezen van de plaatsen die ze bezoeken en de personen die ze ontmoeten.

Federaal mechanisme

Het preventiemechanisme wordt opgericht op federaal niveau. Het FIRM, de CTRG, Myria en Comité P zullen dus geen plaatsen van vrijheidsberoving bezoeken die onder de bevoegdheid van de gewesten en de gemeenschappen vallen, zoals gesloten jeugdinstellingen.

De oprichting van het federale preventiemechanisme is een belangrijke stap voor de ratificatie en uitvoering van het Facultatief Protocol bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandelingen of straffingen (OPCAT). Momenteel hebben alle EU-lidstaten behalve België en Ierland het OPCAT geratificeerd.

Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering
van de Rechten van de Mens
Leuvenseweg 48
1000 Brussel
België
<https://www.firm-ifdh.be>
info@firm-ifdh.be

Jolien Carnel
Communicatiemedewerker
+32 479 86 88 23
jcar@firm-ifdh.be

Pierre Charlot
Communicatie
+32 479 88 64 62
pierre.charlot@firm-ifdh.be